

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 38P/49/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122276266
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Krajčovicová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2022:6122276266.1

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica, v právnej veci starostlivosti o maloletého G. Y., T.. XX.XX.XXXX, ukrajinského štátneho občana, bytom Ukrajina, toho času bytom Y. XX, XXX XX H. H., v konaní zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky M. Z. H., T.. XX.XX.XXXX, štátnej občianky Ukrajiny, bytom Ukrajina, toho času na neznámom mieste a otca B. Y., T.. XX.XX.XXXX, štátneho občana Ukrajiny, bytom Y. M., O., T. T. T. Y., T.. XX.XX.XXXX, štátnej občianky Ukrajiny, bytom Y. M., U. Č. H. Y. XX, H. H., o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd maloletého G. Y., T.. XX.XX.XXXX dočasne zveruje do starostlivosti navrhovateľky T. Y., T.. XX.XX.XXXX.

II. Súd vo zvyšnej časti konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zastáva.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 01.04.2022 domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by ju súd ustanovil za opatrovníčku maloletého na zastupovanie v rozsahu uvedenom v návrhu a zároveň zveril maloletého do jej dočasnej starostlivosti. Navrhovateľka v návrhu uviedla, že dňa 11.03.2022 z dôvodu vojnového stavu prekročila spolu s maloletým ukrajinsko-slovenské hranice. Maloleté dieťa sa tak ocitlo na území slovenskej republiky bez rodičov. Navrhovateľka sprevádza dieťa a zabezpečuje jeho základné životné potreby. Maloletý sa momentálne vzdeláva dištančne online. Maloletý je vnukom navrhovateľky. Navrhovateľka je zdravotne postihnutá, rovnako je zdravotne hendikepovaný aj maloletý, ktorý už podstúpil dve operácie oka. ÚPSVaR BB bude nápomocný ohľadom technického zabezpečenia ohľadom diaľkového štúdia maloletého. Navrhovateľka sa s maloletým momentálne zdržiava na adrese Y. XX, H. H., kde sa môžu zdržiavať neobmedzený čas. O maloletého sa navrhovateľka stará od kedy bol veľmi malý a majú medzi sebou vybudovaný veľmi dobrý vzťah. Navrhovateľka starostlivosť zvláda zabezpečovať na veľmi dobrej úrovni. Na oddelení cudzineckej polície požiadala dňa 18.03.2022 o poskytnutie dočasného útočiska a následne jej bolo poskytnuté dočasné útočisko na dobu od 18.03.2022 do 04.03.2023. Dňa 22.03.2022 bolo vydané uznesenie sp. zn. 32P/42/2022 o ustanovení opatrovníka. Navrhovateľka je s maloletým v príbuzenskom pomere, je jeho starou matkou z otcovej strany a má záujem zabezpečovať maloletému starostlivosť a tiež vykonávať právne úkony, ktoré súvisia s výkonom rodičovských práv a povinností, pričom rodičia vzhľadom na vojnovú situáciu na Ukrajine nemôžu tieto práva a povinnosti vo vzťahu k maloletému vykonávať. Navrhovateľka spolu so svojim návrhom predložila súdu fotokópiu potvrdenia o invalidite maloletého dieťaťa a starej matky, čestné vyhlásenie, fotokópiu rodného listu maloletého, identifikačné číslo navrhovateľky a maloletého občanov Ukrajiny.

2. Z fotokópie potvrdenia o udelení tolerovaného pobytu vydaného úradom hraničnej a cudzineckej polície v Banskej Bystrici, ktorá je súčasťou súdneho spisu sp. zn. 32P/42/2022 vyplynulo, že navrhovateľke bolo udelené povolenie na tolerovaný pobyt na území Slovenskej republiky od 18.03.2022 do 04.03.2022.

3. Z čestného vyhlásenia navrhovateľky vyplynulo, že maloletý je vnukom navrhovateľky, rodičia maloletého jej dali súhlas, aby zabezpečovala starostlivosť o maloletého na Slovensku, a tiež aby ho zastupovala pri vybavovaní potrebných dokladov.

4. Súd zistil, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k.32P/42/2022-14 zo dňa 30.03.2022 bola navrhovateľka ustanovená do funkcie opatrovníka maloletému a navrhovateľka je oprávnená a povinná zastupovať maloletého v konaní o poskytnutie dočasného útočiska podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pred orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, súdmi a inými inštitúciami v rámci Slovenskej republiky, v súvislosti so zabezpečením zdravotnej starostlivosti na území Slovenskej republiky, v oblasti výchovy a vzdelávania na území Slovenskej republiky. Uvedené rozhodnutie doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

5. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej v texte len „CMP“), na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy vecí nevyplýva inak.

7. Podľa § 159 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte len „CSP“), začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

8. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že na to, aby súd mohol konať, musia byť splnené procesné podmienky konania, na existenciu ktorých súd kedykoľvek za konania prihliada. Jedným z neodstrániteľných nedostatkov konania je aj prekážka litispendencie, t. j. prekážka začatej veci.

10. Pri skúmaní procesných podmienok súd zistil existenciu už prebiehajúceho iného konania (sp. zn. 32P/42/2022 s dátumom podania návrhu dňa 22.03.2022) v časti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia - ustanovenia navrhovateľky za opatrovníka podľa § 60, § 61 Zákona o rodine, v spojení s ustanovením § 324, § 325 CSP tak, že bude oprávnená a povinná maloletého zastupovať v konaní o poskytnutie dočasného útočiska podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pred orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, súdmi a inými inštitúciami v rámci Slovenskej republiky, na zastupovanie maloletého v súvislosti so zabezpečením zdravotnej starostlivosti na území Slovenskej republiky a na zastupovanie maloletého v oblasti výchovy a vzdelávania na území Slovenskej republiky. V konaní vedenom pod sp. zn. 32P/42/2022 bolo dňa 30.03.2022 vydané uznesenie, ktorým súd vyhovel návrhu navrhovateľky a ustanovil ju za opatrovníčku, ktorá môže zastupovať maloletého vo vyššie uvedených konaniach a pred vyššie uvedenými orgánmi. Predmetné uznesenie ku dňu vydania tohto rozhodnutia ešte nenadobudlo právoplatnosť, čo zakladá prekážku skôr začatého konania. Súd preto s poukazom na znenie § 159 CSP konanie, ktoré bolo začaté neskôr (s dňom doručenia návrhu 01.04.2022), teda konanie vedené pod sp. zn. 38P/49/2022 v časti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia - ustanovenia navrhovateľky za opatrovníka podľa § 60, § 61 Zákona o rodine, v spojení s ustanovením § 324, § 325 CSP zastavil.

11. Podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa (Haag, 19. októbra 1996), zverejnený oznámením č. 344/2002 Z.z. a oznámením č. 67/2019 Z.z. (ďalej len ako „Dohovor“), právomoc prijímať opatrenia na ochranu dieťaťa alebo jeho majetku majú justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru právomoc rozhodovať v rozsahu článku 5 ods. 1 o utečeneckých deťoch a deťoch, ktoré sa dostali do cudziny v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte, majú orgány zmluvného štátu, na ktorého území sa deti nachádzajú v dôsledku premiestnenia.

13. Podľa č. 15 ods. 1 Dohovoru, pri výkone právomoci podľa ustanovení II. kapitoly použijú orgány zmluvných štátov právo svojho štátu.

14. Navrhovateľka i maloletý sú ukrajinskí štátni občania, ktorí sa nachádzajú na území Slovenskej republiky, z dôvodnou vojnového stavu na Ukrajine. Keďže Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Zväzom sovietskych socialistických republík o právnej pomoci, o právnych vzťahoch občianskych, rodinných a trestných veciach, zverejnená v Zbierke zákonov pod č. 95/1983 Zb., ktorá je podľa oznámenia MZV SR č. 382/2002 Z.z. platná aj vo vzťahu medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou špecificky neupravuje situácie týkajúce sa utečeneckých detí a detí, ktoré sa dostali do cudziny v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte a dočasné zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti, súd pristúpil k uplatneniu Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa (Haag, 19. októbra 1996), zverejnený oznámením č. 344/2002 Z.z. a oznámením č. 67/2019 Z.z. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru právomoc rozhodovať v rozsahu článku 5 ods. 1 o utečeneckých deťoch a deťoch, ktoré sa dostali do cudziny v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte, majú orgány zmluvného štátu, na ktorého území sa deti nachádzajú v dôsledku premiestnenia. Maloletý sa od 11.03.2022 z dôvodu vojnového stavu v jeho domovskom štáte Ukrajine zdržiava na území Slovenskej republiky. V danej veci je teda daná právomoc súdu Slovenskej republiky.

15. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

16. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

17. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

18. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

19. Podľa § 326 ods. 2 CSP, k návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

20. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

21. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

22. Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

23. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Z tohto dôvodu nie je síce potrebné zisťovať všetky skutočnosti a musia byť osvedčené okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto neodkladné opatrenie. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. V prípade nariadenia neodkladného opatrenia v konaniach o starostlivosti o maloleté deti je prvoradým hľadiskom záujem dieťaťa, ktorý ako prioritný konštatuje vo svojich rozhodnutiach aj Európsky súd pre ľudské práva.

24. Je všeobecne známou skutočnosťou, že na území Ukrajiny prebieha vojnový konflikt a z krajiny uteká pred vojnou do okolitých krajín množstvo ľudí, ktorí žiadajú v týchto krajinách o azyl alebo

poskytnutie dočasnej ochrany pred vojnou. Uvedené je aj prípad maloletého, ktorí pricestovali na územie Slovenskej republiky dňa 11.03.2022 bez rodičov z dôvodu vojnového stavu, v sprievode starej matky-navrhovateľky. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 32P/42/2022-14 zo dňa 30.03.2022 ustanovil navrhovateľku do funkcie opatrovníka maloletého a navrhovateľka je oprávnená a povinná zastupovať maloletého v uznesení vymedzených prípadoch. Súd po posúdení návrhu a preskúmaní obsahu spisu mal za osvedčené, že nariadenie neodkladného opatrenia o zverenie maloletého dieťaťa do starostlivosti navrhovateľky je naliehavé a nevyhnutné. Maloletý odišiel s navrhovateľkou z Ukrajiny z dôvodu vypuknutého vojnového konfliktu za účelom bezpečia a ochrany života a zdravia. Rodičia maloletého ostali na Ukrajine, čím sa fakticky načas, minimálne do skončenia vojnového konfliktu vzdali starostlivosti o maloletého. V danom prípade navrhovateľka čestne prehlásila, že rodičia maloletého dieťaťa jej dali súhlas na to, aby zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloletého na dobu, kým to bude potrebné. Navrhovateľka tak prevzala poskytovanie faktickej starostlivosti o maloletého v momente, kedy sa s nimi vydala opustiť krajinu ich pôvodu. V súčasnosti maloletý od príchodu na Slovensko žije s navrhovateľkou v spoločnej domácnosti na adrese Y. XX, H. H., kde má maloletí vytvorené bezpečné prostredie. Navrhovateľka mu poskytuje potrebnú a nevyhnutnú starostlivosť a má záujem o dočasné zverenie maloletého do jej starostlivosti. Tým súd považoval za preukázaný zodpovedný úmysel navrhovateľky poskytovať maloletému opateru, starostlivosť a zázemie. Súd tak považoval za účelné, vzhľadom na osvedčený skutkový stav, zabezpečiť právnu istotu v neistom právnom postavení maloletého, keď mu zabezpečil dočasne riadnu starostlivosť a zveril maloletého dočasne do starostlivosti navrhovateľky (starej matky).

25. Neodkladné opatrenie nariadil súd bez časového obmedzenia, nakoľko nie je zrejmé, ako sa situácia bude na Ukrajine vyvíjať a ako dlho potrvá vojnový konflikt. V tomto smere súd dáva i navrhovateľke do pozornosti, že v prípade, ak sa zmenia pomery alebo odpadnú dôvody, na základe ktorých bolo neodkladné opatrenie nariadené (napr. ak rodičia alebo jeden z rodičov príde na územie Slovenska a zostane tu, takže maloletý už bude mať zákonného zástupcu, ktorý prevezme starostlivosť oňho alebo rodičia nebudú nažive, maloletý sa vráti na Ukrajinu k rodičom), aby nové skutočnosti oznámila súdu. Súd môže aj bez návrhu zrušiť neodkladné opatrenie v prípade, že príde k zmene pomerov alebo k odpadnutiu dôvodov, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené.

Poučenie:

Proti výroku, ktorým súd nariadil neodkladné opatrenie je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, písomne v piatich vyhotoveniach.

V odvolaní musí byť popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže byť rozšírený len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami, inak súd vyhotoví kópie odvolania na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj z dôvodu nesprávneho alebo neúplného zistenia skutočného stavu vecí (§ 62 Civilného mimosporového poriadku).

Neodkladné opatrenie je vykonateľné dňom jeho doručenia (§ 332 ods. 1 CSP)